

ІНФОРМАЦІЯ (хроніка)

СЬОГОДЕННЯ ПЕРЕКЛАДУ І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА: ЦІННОСТІ VS ТРУДНОЩІ

27–28 березня 2019 року Інститут філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка вітав учасників **Першої міжнародної конференції “Переклад і мова: компаративні студії”**.

До організації заходу долучилися Проект ЄС “Підтримка впровадження Угоди про асоціацію між Україною та ЄС”; Міжнародний фонд Івана Франка; Австрійське бюро кооперації у Львові. Офіційними партнерами стали також Варшавський університет; Українська спілка германістів вищої школи; Асоціація українських германістів.

Заявки на конференцію надійшли від понад ста фахівців. Її відвідали гості з Білорусі, Польщі, Австрії, Німеччини, Франції, Об’єднаних Арабських Еміратів. Доповідачі з України представляли провідні освітні заклади і наукові інституції Києва, Луцька, Львова, Миколаєва, Одеси, Рівного, Тернополя, Харкова, Хмельницького та інших міст.

В урочистому **відкритті конференції** взяли участь проф. **Петро Бех**, канд. філол. наук, проректор з науково-педагогічної роботи (міжнародні зв’язки) Київського національного університету імені Тараса Шевченка; доц. **Сергій Скрильник**, канд. філол. наук, заступник директора з навчально-методичної роботи Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка; **Фабріс Пето**, аташе з питань співробітництва в галузі французької мови Посольства Франції в Україні; **Олексій Тертичний**, старший експерт з перекладу законодавства ЄС у проекті “Association4U”; **Ігор Курус**, директор-розпорядник Міжнародного фонду Івана Франка. Усі вони відзначили важливість події, актуальність обговорюваної теми, цінність поміркованих, конструктивних дискусій у колі теоретиків і практиків. Звучали солідарні думки про те, що у світі IT-технологій завжди буде місце людині-перекладачеві високої кваліфікації.

Пленарних доповідей на конференції було десять. Їх розподілили на різні робочі дні.

Першу доповідь виголосив **Жозе Вієйра**, представник Посольства Португалії в Києві, співробітник Центру португальської мови в Інституті Камоенса (Португалія). Для свого виступу португальською автор обрав художньо-філософську тональність і символічну назву – “Мова створена з різних світів і красивих речей. Вавилонська вежа як можливість”. Ішлося про категорії “вічного”, “корисного”, “прекрасного”. Доповідач міркував про мову як “батьківщину”; про вивчення іноземної мови – як “пригоду”; про літературу – як “інструмент, що здатен зближувати дуже різних людей”; про переклад – як “реальність, життя без якої неможливо уявити”. Людині належить спорудити Вавилонську вежу краси. “Краса в її численних формах і проявах є універсальною мовою”. Ця теза-висновок переконала слухачів у тому, що й переклад має бути красивим, тобто якісним, адекватним, природним.

Акад. **Олександр Череди́ченко**, д-р філол. наук, проф. кафедри теорії і практики перекладу з романських мов імені Миколи Зерова Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, порушив питання про *переклад і перекладознавство в добу глобалізації*. Та відразу констатував: прогнози щодо неминучого забуття перекладу, озвучувані на початку 2000-х рр., не справдилися. Він розвивається в усіх своїх формах, реалізуючи всі свої функції, зокрема комунікативну, когнітивну, креативну, охоронну. На тлі активізації міжнародного спілкування зростає потреба в усних перекладах; збільшуються обсяги різножанрової перекладної літератури – художньої, наукової, конфесійної. Це закономірно сприяє утвердженню і збереженню мовно-культурного розмаїття світу. Ознакою нашого часу

є інтенсивна розбудова часткових (спеціальних) теорій перекладу, а саме: юридичного, економічного, медичного, військового. У професійному спілкуванні цікавим феноменом є автопереклад: учені дбають про належний наукометричний рейтинг, а тому поширюють результати своїх досліджень іноземними мовами. Нинішня динамічна дійсність виявилася сприятливою для розвитку громадського перекладу, коли зростає попит на оперативні лінгвістичні послуги. Компетентність сучасного перекладача формують знання, уміння, навички не лише інтралінгвістичного, а й екстралінгвістичного спрямування – культурологічні, референційні (надважливі у виконанні галузевих перекладів), технологічні тощо. Отже, глобалізація не стала перешкодою для теорії і практики перекладу. “Доки існують національні мови і культури, перекладу нічого не загрожує і він їх буде охороняти”, – підкреслив доповідач.

Виступ **В'ячеслава Карабана**, д-ра філол. наук, проф. кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, мав імперативний заголовок “*Методологія українського перекладознавства потребує більшої уваги*”. Учений нагадав, що самостійний статус будь-якої науки передусім залежить від тих способів пізнання, до яких вона вдається. Для теорії і практики перекладу поняття методу так само є ключовим, щоправда, з боку вітчизняних фахівців воно не дістає належного осмислення. А брак знань із методологічної проблематики спричинює суттєві помилки в перекладах надважливих документів. У світі – інакше: методологія перекладознавства послідовно утверджується як провідна його галузь. Показовий досвід узагальнено, наприклад, у колективній монографії “*Research Methodologies in Translation Studies*” (2013; 2-ге вид., 2014). Традиційною стала спеціалізована конференція “*Theoretical Frameworks and Methodologies: Research in Translation Studies*” (Велика Британія). Натомість в Україні залишаються майже не актуалізованими комп’ютерні методи дослідження перекладу, корпусні стратегії, психокогнітивний, синергетичний, соціологічний, статистичний підходи. В.І. Карабан наголосив на тому, що “невизначеність центральних термінів через нерозрізненість та / або змішування понять неприпустима, бо руйнівна для перекладознавства та підступна для дослідників-новачків”. Він запропонував ширше використовувати в науковому обігу термінопоняття “прийом перекладу”, “техніка перекладу”, “типовий / нетиповий об’єкт дослідження”, “переклад з узусу вихідної мови”, “переклад узусом цільової мови”. Принцип розрізнення діяльності (процесу перекладу) та статичних об’єктів (перекладу як продукту, результату діяльності) – засадничий у методології перекладознавства. Водночас діяльність первинна, тому й вагоміша. Вона має бути чітко скерованою, а отже, “потрібно пропагувати методологію”.

Особливий інтерес викликала пленарна доповідь **Сергія Засєкіна**, канд. філол. наук, доц. кафедри прикладної лінгвістики Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Виступ мав назву “*Психолінгвістична комп’ютерна діагностика перекладу: перспективи та обмеження*”. Ішлося про досвід використання надзвичайно актуальних технологій, що дозволяють виявити в продуктах перекладу деформувальні тенденції, або мовні маркери т. зв. “третього коду”. Адже нерідко переклад спотворює оригінальні тексти, і це негативно впливає на декодування інформації кінцевим адресатом. Насправді ж етичний перекладач “має лише один обов’язок, а саме: відтворити з абсолютною точністю весь текст і нічого, крім тексту”. Пригадавши ці слова Володимира Набокова, доповідач презентував комп’ютерну програму Linguistic Inquiry and Word Count (LIWC), автором якої є техаський соціальний психолог Дж. Пенебейкер. Зусиллями вітчизняних фахівців ресурс адаптовано до роботи з українськомовним матеріалом. Зокрема, програмне забезпечення LIWC 2015 і SPSS 21.0 було використано для контрастивного аналізу двох підкорпусів – оригінальної української художньої прози і перекладених українською прозових творів зарубіжних письменників (обсяг кожної вибірки – 100 текстів, або 2 млн слововживань). Об’єктом уваги стали службові, т. зв. “стильові”, слова, роль яких є показовою для розуміння концептуальної інформації, закладеної в тексті.

Результати аналізу засвідчили, що переклад творів українською містить деформації, що ускладнюють читабельність, сповільнюють сприйняття змісту, знижують природність мовлення. Статистично значущими відхиленнями від норми виявилися, наприклад, збільшення середнього розміру речень і зростання ступеня лексичного розмаїття тексту. Здобуті висновки потребують додаткової перевірки, оскільки заявлена технологічна розробка ще не стала поширеною в українській науці. Водночас можливості програми LIWC, що здатна аналізувати тексти й за лінгвістичними, і за психологічними параметрами, є надзвичайно великими.

Серед гостей конференції був проф. **Міхаель Мозер** з Інституту славистики Віденського університету. Відомий україніст озвучив доповідь на тему *“Дві писемні мови українців ранньомодерної доби й переклади між ними: “Лікарство на вспалый чмысль чоловѣчій» 1607 р.”*. Залучивши значний ілюстративний матеріал, автор проаналізував церковнослов'янську і простомовну (українську) версії тексту поч. XVII ст. Зокрема, зауважив, що в українському варіанті давнього твору високочастотними одиницями виявилися полонізми. До такої стратегії активно вдавалися тодішні перекладачі. Українські інтелектуали добре усвідомлювали, що слово має бути зрозумілим реципієнтові. Саме тому твори часто поширювали “у двомовних друках”. Важливо, що мовно-мисленнєвий досвід українства мав великий вплив на інші слов'янські православні культури (і не тільки на них).

Сергій Скрильник, канд. філол. наук, доц. кафедри теорії і практики перекладу з англійської мови Інституту філології Київського національного університету імені Тараса Шевченка, свою доповідь *“Зміни концентрації при синхронному перекладі”* озвучив англійською. У чому полягають ці зміни? Вони стосуються когнітивних завдань, які виконує перекладач, і безпосередньо пов'язані з розподілом його уваги. Щоб керувати інформацією, яка надходить від адресанта, перекладач мусить належно її сприйняти (1), опрацювати (2) та, зрештою, відтворити цільовою мовою (3). Якість перекладу цілком залежить від умінь фахівця зосереджуватися на кожній дії. Утім, досягти абсолютної концентрації щодо всіх когнітивних завдань перекладач не зможе – 100 % своєї уваги він здатен скерувати тільки на якийсь один процес.

Із результатами дослідження **Анни Кізінської**, PhD, доц. кафедри українознавства факультету прикладної лінгвістики Варшавського університету, аудиторія ознайомилася у форматі скайп-презентації англійською мовою. Доповідач привернула увагу до *питання про переклад термінів кримінального законодавства в польській та британській правових системах*. Проблема еквівалентності польсько-англійських юридичних термінів постає насамперед тому, що у Великій Британії на сьогодні співіснують три правові системи. Для кожної з них вироблено певний фаховий лексикон. А отже, добираючи англійський відповідник до польського терміна, спеціаліст має врахувати регіональні особливості британського законодавства. Свого часу А. Кізінська розробила методіку польсько-англійського перекладу на матеріалі термінопонять цивільного права. Об'єктом нинішнього аналізу стала лексика кримінального законодавства. Джерельною базою слугували оригінальний текст Кримінального кодексу Польщі, а також різні переклади цього документа англійською мовою. Доцільність використання тих чи тих відповідників, ступінь еквівалентності термінів було визначено послідовно. Робота передбачала такі етапи: 1) аналіз дефініції польського терміна; 2) облік англійських еквівалентів і порівняння їхніх тлумачень зі змістом вихідного поняття; 3) перевірка наявності одиниці-відповідника в актуальних джерелах британського права – в електронній базі даних законодавства і в корпусі англійської мови; 4) характеристика прийомів, застосованих перекладачами для створення термінів-еквівалентів.

Експерт **Олексій Тертичний** доповів про *виклики та перспективи перекладу законодавства ЄС українською мовою (досвід проекту Association4U)*. Як відомо, правові норми ЄС викладено офіційними мовами всіх держав-учасниць організації. Мовно-культурне

розмаїття загалом є підвалиною існування ЄС. Тому популяризації етнічної самобутності, зокрема через переклади, приділяють величезну увагу. Відтоді, як Україна стала асоційованим членом ЄС, загострилася потреба в ознайомленні громадськості зі специфікою загальноєвропейської законодавчої системи. За підтримки міжнародної спільноти розпочалася підготовка фахівців із перекладу законодавства ЄС українською. На сьогодні це одне з завдань проекту “Association4U”. Вважається, що створювати треба не численні адекватні переклади, а однозначний уніфікований варіант, у якому було б репрезентовано й особливості євролекту, його терміносистем, і самобутню природу української мови. Це здатні забезпечити висококваліфіковані лінгвісти, які до того ж розуміються на вузькоспеціальній юридичній проблематиці. Держава має сприяти їхній роботі.

Продовжила розпочату тему й наступна доповідь – *Еліна Палійчук*, канд. філол. наук, ст. викл. кафедри германської філології та перекладознавства Інституту філології Київського університету імені Бориса Грінченка, асоційований експерт з питань перекладу (проект “Association4U”). Її виступ мав назву “*Переклад законодавства ЄС: когніція – стиль – дискурс*”. Ішлося про необхідність вироблення єдиних підходів до перекладу актів ЄС українською мовою, а також про шляхи формування стандартизованої наднаціональної мови законодавства на тлі євроінтеграційних процесів. Усе починається з пізнання. Тому один із ключових етапів роботи з текстами – когнітивний аналіз, що має забезпечити абсолютне розуміння змісту вихідного документа, нейтралізувати ймовірні ментальні пастки, оптимізувати узгодження фонових знань і пошук концептів-аналогів. Потреба в уніфікації стилю передбачає створення власне українського євролекту – з цілком певними лексико-граматичними маркерами. Для процесу перекладу важить дискурсивність, а зокрема, фахова комунікація на різних етапах роботи з текстом – редагування, термінологічної експертизи, вибіркової перевірки тощо. Усвідомлення вказаної трихотомії (когніція – стиль – дискурс) є важливою передумовою для формування системи якісних сертифікованих перекладів законодавства ЄС.

До обговорення актуальної проблематики долучилася *Наталія Павлюк*, канд. філол. наук, доц. Національного університету “Києво-Могилянська академія”. Англійською мовою прозвучала доповідь “*Угода про асоціацію між ЄС та Україною: виклики перекладу*”. Авторка підкреслила, що текст Угоди має виразні ознаки юридичної англійської мови – лексичні, зокрема на рівні термінології; граматичні; стильові. Водночас ідеться про євролект, що виник на теренах Європи в результаті потужної взаємодії мов. У ЄС оперують спеціальним словником – на позначення конкретних інституцій, певних видів діяльності; із метою уніфікації різних правових систем; для вербалізації нових наднаціональних концептів. В українському перекладі міжнародного документа (Угоди про асоціацію між Україною та ЄС) це має бути враховано. Адаптації унікальних термінопонять, відсутніх у цільовій мові, варто приділяти особливу увагу. Результат безпосередньо залежить від ефективності перекладацьких стратегій.

Під час роботи Першої міжнародної конференції “Переклад і мова: компаративні студії” відбулося чимало *секційних засідань*. Вони стали основною платформою для тематичних дискусій про нові досягнення в галузях перекладознавства і дотичних дисциплін.

Питання теорії і практики перекладу обговорювали в п’яти різних секціях.

Секція (1) імені Миколи Лукаша “Художній переклад: методи і сучасні теорії” об’єднала численних шанувальників мистецтва слова. Доповідачі осмислювали актуальні наукові концепції, аналізували твори українських і зарубіжних письменників, порівнювали перекладацькі стратегії. Серед проблем, які цікавили фахівців, такі: переклад як ідеологічна маніпуляція (д-р філол. наук, доц. *Іваницька М.Л.*, Україна); автентичний переклад (канд. філол. наук, доц. *Радчук В.Д.*, Україна); колективний переклад поезії в прозі (канд. філол. наук, доц. *Калустова О.М.*, канд. філол. наук *Шиянова І.М.*, Україна); особливості арабсько-англійського художнього перекладу (PhD *Zagood M.*, ОАЕ); специфіка відтворення графічного роману (канд. філол. наук

Підгрушина О.Г., Україна); образна фразеологія в перекладі (канд. філол. наук Мовчан Б.В., Україна); передача біблійних пропріатем (д-р пед. наук, проф. Черноватий Л.М., Україна); художні порівняння як перекладознавчий феномен (канд. філол. наук, доц. Молчко О.О., Україна); культурологічні та мовні впливи Пантелеймона Куліша на творчість Миколи Лукаша (канд. філол. наук, доц. Савчин В.Р., Україна); переклад історичного художнього фільму (канд. філол. наук, доц. Павлик В.І., Україна).

На засіданні **секції (2) імені проф. Тараса Кияка “Переклад фахових текстів”** виступали дослідники бізнес-комунікації, юридичного дискурсу, спеціалісти з іміджології, політичної лінгвістики. Ішлося про функціональну еквівалентність у галузевому перекладі (д-р філол. наук, доц. Славова Л.Л., канд. пед. наук, доц. Антонюк Н.М., Україна); маніпулятивні стратегії в текстах спеціальної тематики (д-р філол. наук, проф. Коломієць Л.В., Україна); специфіку англо-арабського фахового перекладу (lecturer Moneus A., ОАЕ); явище канцеляриту в німецькій та французькій мовах (Dr., Prof. Fluck H.-R., Німеччина); техніки англо-українського перекладу міжнародних документів (канд. філол. наук, доц. Борисова О.В., Україна); культурологічні аспекти перекладу французької юридичної термінології (канд. філол. наук, проф. Соломарська О.О., Україна); відтворення аудіовізуальних культурем (асист. Марчук М.С., Україна); труднощі перекладу неологізмів в американських фільмах (канд. пед. наук, доц. Сергєєва О.В., Україна); способи відтворення політичної сленгової лексики (д-р філол. наук, доц. Бойко Ю.П., Україна); ідіоматичність перекладу як мірило його якості (канд. філол. наук, доц. Набережнева Т.С., Україна).

Актуальну проблематику обговорювали на **секції (3) “Соціальний переклад і переклад конференцій. Машиинний переклад і корпусні дослідження в перекладознавстві”**. Учасників було порівняно небагато, утім, очевидно, що заявлений тематичний діапазон цілком корелює з реаліями інформаційного суспільства. А отже, потреба в підготовці фахівців, здатних реагувати на запити сьогодення, існує. Сучасників цікавлять, зокрема, засади громадського перекладу і його місце в системі освітніх спеціалізацій (д-р філол. наук, доц. Поворознюк Р.В., канд. філол. наук, доц. Колодій Б.М., Україна); передумови якісного синхронного перекладу (ст. викл. Маркелова А.А., Україна); роль перекладача у психотерапії (Dr. phil. Dabiž M., Австрія); лексичний квантор як інформаційно-енергетична сутність (д-р філол. наук, проф. Бялик В.Д., Україна); актуальні тенденції в розвитку електронної перекладної лексикографії (канд. філол. наук, доц. Фокін С.Б., Україна).

Секція (4) “Історія і методологія перекладознавства” також стала місцем зустрічі вітчизняних і зарубіжних фахівців. Вони приділили увагу перекладацькій особистості Івана Франка (асист. Мольдерф О.Є., Україна); викладанню англійської мови в Харківському імператорському університеті (канд. іст. наук Григор’єва М.В., Україна); результатам вивчення кирилических транскрипцій з китайської мови (канд. філол. наук, доц. Кірносорова Н.А., канд. філол. наук, доц. Цісар Н.З., Україна); перекладу в контексті медієвістики (Dr. Volkmann V., Німеччина); техніці досконалого перекладу (д-р філол. наук, проф. Терехова С.І., Україна).

Учасники **секції (5) “Методика навчання перекладачів”** актуалізували важливі аспекти заявленої теми. Ішлося, наприклад, про критерії перекладацької компетентності (канд. пед. наук, доц. Король Т.Г., Україна); функцію критичного мислення та її важливість для перекладача (канд. пед. наук, доц. Конаржевська В.І., ст. викл. Підлужна І.А., Україна); переваги іпсативного оцінювання діяльності студентів-перекладачів (д-р пед. наук, доц. Скиба К.М., Україна); методику навчання усного послідовного перекладу (канд. пед. наук, доц. Ковальчук Н.М., Україна) і письмового перекладу (асист. Богайчук О.С., Україна); особливості викладання судового перекладу (канд. філол. наук, доц. Лобода Ю.А., Україна), перекладу у сфері реклами (канд. філол. наук Гриценко М.В., Україна), художнього перекладу (викл. Ласінська Т.А., Україна); потенціал лінгвокраїнознавчого навчального курсу (канд. філол. наук, доц. Борисенко Н.Д.,

викл. *Кодубовська О.О.*, Україна); доцільність використання CAT-інструментів (канд. філол. наук, доц. *Івашкевич Л.С.*, Україна); гейміфікацію в освітньому процесі (асист. *Суханова Г.С.*, Україна); методологію укладання багатомовних термінологічних словників (канд. філол. наук, доц. *Качановська Т.О.*, канд. філол. наук, доц. *Іванова Н.Г.*, Україна).

Для тих, хто цікавиться сучасними тенденціями в розвитку контрастивної лінгвістики, працювало дві секції.

На засіданні **секції (6) імені проф. Ніни Клименко “Контрастивна граматики і лексикологія”** обговорювали наукові інтереси проф. Н. Ф. Клименко та її внесок у розбудову лексикологічних досліджень (д-р філол. наук, проф. *Голубовська І.О.*, Україна); дискутували про текстову граматику, семантику і переклад (д-р *Chinkarouk O.*, Франція), контрастивну лексикологію (д-р філол. наук, проф. *Андрейчук Н.І.*, Україна); аналізували явище семантичної деривації лексики в зіставно-типологічному аспекті (д-р філол. наук, проф. *Деменчук О.В.*, Україна); з’ясували особливості вербалізації концепту ПРОТИСТОЯННЯ в різномовному політичному дискурсі (магістр. *Анісімова М.А.*, Україна).

Тематика виступів на **секції (7) “Контрастивна поетика, риторика і стилістика”** засвідчила безпосередні зв’язки перекладознавства з лінгвістикою тексту, лінгвокультурологією, лексикографією, поетологією, філософією мови. Предметом наукової дискусії були різні питання, а саме: ідіостиль як критерій успіху письменників-мігрантів (д-р філол. наук, проф. *Іваненко С.М.*, Україна); роль перекладача в кар’єрі літератора (канд. філол. наук, доц. *Назаркевич Х.Я.*, Україна); відтворення паралелізму засобами перекладу (канд. філол. наук, доц. *Ємець О.В.*, Україна); деконструкція поетичного знака в тексті-перекладі (канд. філол. наук, доц. *Дубенко О.Ю.*, Україна); стилістичний синтаксис парламентських дебатів (д-р філол. наук, доц. *Борисов О.О.*, канд. філол. наук, доц. *Васильєва О.Г.*, Україна); маніпулятивний дискурс античних авторів у світлі сучасної лінгвопрагматики (канд. філол. наук, доц. *Поліщук А.С.*, Україна); теоретико-методологічні засади укладання двомовних словників порівнянь (д-р філол. наук, проф. *Смуциньська І.В.*, Україна).

Багатовимірність міжкультурної комунікації висвітлювали на **секції (8) “Лінгвокультурологія і переклад. Когнітивні й дискурсивні дослідження у міжкультурному аспекті”**. Учені-теоретики і фахівці-практики презентували результати своїх досліджень із залученням широкого фактичного матеріалу – германських, романських, слов’янських, східних мов. Ішлося про типи мовленнєвих актів і поліпрагматичність висловлювань (канд. філол. наук, доц. *Мосейчук О.М.*, Україна); методологічні перспективи у вивченні міжмовної еквівалентності (д-р філол. наук, проф. *Мізін К.І.*, Україна); українське перекладознавство поч. ХХ ст. (канд. філол. наук, доц. *Борбунюк В.О.*, Україна); традиції перекладу шекспірівських сонетів східнослов’янськими мовами (канд. філол. наук *Хорсун І.О.*, Білорусь); специфіку османсько-українського перекладу (канд. філол. наук, доц. *Підвойний В.М.*, Україна); адекватність непрямого перекладу (канд. філол. наук *Ковальчук Ю.А.*, Україна); дискурс епідемій у перекладацькій площині (канд. філол. наук, доц. *Гнатюк Н.Г.*, д-р філол. наук, доц. *Поворознюк Р.В.*, Україна); семантичну типологію метаінтертекстуальних маркерів (канд. філол. наук, доц. *Стасюк О.С.*, Україна); явище гібридизації в різномовних текстах сучасних реп-виконавців (викл. *Вронська О.М.*, Україна); способи і засоби кіноперекладу (магістр. *Мільчевська А.Ю.*, Україна).

Організатори конференції передбачили ще один актуальний захід – проведення **тренінгу “Практичні аспекти використання CAT-інструментів у галузевому (юридичному) перекладі”**. Модератором став *Олексій Тертичний*, старший експерт з перекладу законодавства ЄС у проєкті “Association4U”. Слухачі здобули базові відомості про спеціальне програмне забезпечення, яке дозволяє істотно оптимізувати роботу перекладача. Виконуючи конкретні алгоритмічні дії, усі мали можливість оцінити ефективність новітніх технологій і переконатися в їхньому значному потенціалі.

На завершення конференції відбулася зворушлива подія. **Круглий стіл пам'яті д-ра філол. наук, проф. Тараса Кияка** (1944–2018) зібрав студентів, аспірантів, колег талановитого педагога. Теплі, щирі слова звучали про яскраву особистість, свідомого громадянина, авторитетного вченого. Із думкою про натхненного патріота заспівали Державний гімн України.

Закриття конференції було нетривалим, проте велелюдним. Учасники відзначили її високий фаховий рівень, підкреслили важливість таких зібрань для обміну актуальним досвідом, запевнили в готовності до подальших зустрічей. Завершальним акордом стали слова взаємної вдячності.

Тези доповідей опубліковано; див.: *Переклад і мова: компаративні студії : матеріали Першої міжнародної конференції, 27–28 березня 2019 р. Київ : Логос, 2019. 168 с.*

Леся Гливінська
кандидат філологічних наук, доцент Інституту філології
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Дата надходження до редакції 09.04.2019 р.
Ухвалено до друку 19.04.2019 р.